

## **Ocena efektów kształcenia na kierunku**

### **PEDAGOGIKA i PEDAGOGIKA SPECJALNA w roku akademickim 2013/2014**

Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia § 11 ust.2.

#### **I Informacje wstępne:**

Kierunek pedagogika, poziom studiów I i II stopnia, studia stacjonarne i niestacjonarne

Kierunek pedagogika specjalna, poziom studiów I, studia stacjonarne

#### **Zespół przygotowujący ocenę:**

Kierunkowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia w składzie:

dr hab. Ewa Szadzińska (przewodnicząca)

dr hab. Mirosław Kisiel (z-ca dyrektora Instytutu Pedagogiki)

dr hab. Ewa Bielska,

dr hab. Beata Ecler-Nocoń,

dr hab. Krzysztof Maliszewski

dr Maciej Bernasiewicz,

dr Irena Przybylska,

dr Krystyna Moczka,

dr Sabina Koczoń-Zurek,

mgr Patrycja Wdowiak (przedstawicielka doktorantów)

#### **Zespół opiniujący ocenę:**

Osoby zaliczane do minimum kadrowego pionu Pedagogika na Wydziale Pedagogiki i Psychologii

## II Ocena efektów kształcenia

### 1. Ocena form weryfikacji efektów kształcenia i kryteriów oceny

#### a. Wyniki analizy

Wprowadzone zmiany do programów kształcenia przez władze Rektorskie oraz Dziekańskie dotyczące kierunku pedagogika i pedagogika specjalna zostały zrealizowane przez Dyrekcję Instytutu Pedagogiki.

System weryfikacji efektów kształcenia na kierunku pedagogika obejmuje:

- Systematyczną ocenę sylabusów pod kątem efektywności proponowanych sposobów weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych modułów;
- Analizę wybranych losowo prac dyplomowych z danego roku akademickiego;
- Ocenę praktyk pod kątem spełniania standardów merytorycznych i formalnych przyjętych dla kierunku, zgodności z profilem zawodowym/ścieżką specjalizacyjną oraz spełniania zakładanych efektów kształcenia;
- Ocenę satysfakcji absolwentów ze studiów na Wydziale Pedagogiki i Psychologii
- Ewaluację zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym i letnim w roku akademickim 2013/2014;
- Hospitacje zajęć dydaktycznych.

W zespole pomocniczym zrealizowano zadania dotyczące weryfikacji sylabusów z kierunku pedagogika i pedagogika specjalna z wykorzystaniem „Karty weryfikacji sylabusów” przedstawionej przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia. Stwierdzono, iż wszystkie 26 analizowanych sylabusów z pedagogiki, 4 z pedagogiki specjalnej są poprawne pod względem formalnym oraz pod względem merytorycznym. Znalaziono tylko jeden błąd w sylabusie - brak literatury uzupełniającej. Brak zastrzeżeń do przygotowanych sylabusów wskazuje na ich dobry poziom.

Wynik analizy wybranych losowo 17 prac dyplomowych na studiach I stopnia oraz II stopnia wskazuje na adekwatność wystawianych ocen prac do ich wartości merytorycznej. Krytyczne uwagi dotyczyły 1 pracy, stwierdzając brak odpowiedniości oceny do treści pracy. W raporcie zwrócono uwagę na konieczność rozwinięcia opisu uzasadnienia przedmiotu badań, uwzględnienie poprawności językowej prac przy wystawianiu ocen. Wskazano także na brak czytelności recenzji pisanych odręcznie.

Analiza sprawozdania z praktyki asystenckiej wskazuje na bardzo wysokie oceny studentów oraz wysokie oceny organizacji praktyk w placówkach edukacyjnych. Wysoko oceniano realizację praktyk pedagogicznych.

Analiza protokołu satysfakcji absolwentów pedagogiki ze studiów wskazuje, iż raczej wysoko oceniono poziom wiedzy, kompetencji społecznych zdobytych w toku studiów, natomiast jako przeciętne - nabyte umiejętności praktyczne. Mocną stroną studiowania na kierunku pedagogika najczęściej jest dobrze wykwalifikowana i kompetentna kadra (podkreślano życzliwość pracowników). Ich przygotowanie merytoryczne, stosunek do studentów, przejrzystość kryteriów oceny oraz dostępność wykładowców oceniono jako raczej wysokie. Ponad 1/3 ankietowanych nie podała mocnych stron studiowania na kierunku lub stwierdziła, iż takich nie ma. Zwrócono uwagę na brak przedmiotów metodycznych na kierunku pedagogika opiekuńczo-wychowawcza.

Analiza protokołów z hospitacji zajęć wskazuje na wysoką ocenę zajęć dydaktycznych przeprowadzonych przez pracowników Instytutu Pedagogiki. W ocenie zajęć zwrócono uwagę na zgodność celów osiągniętych z założonymi w sylabusie przedmiotu oraz wykorzystywane metod edukacyjnych, środków dydaktycznych adekwatnych do założonych celów, zaangażowanie prowadzących oraz studentów w realizowane zadania w toku zajęć.

*Zauważone trudności i nieprawidłowości, dobre praktyki*

W modułach i sylabusach nie występują informacje dodatkowe.

W kwestionariuszu oceny praktyki pedagogicznych przez studentów brakuje rubryki na swobodną wypowiedź.

Zwrócono uwagę na niewystarczający opis uzasadnienia wyboru tematu w pracach dyplomowych.

Zauważono, że studenci oczekują umiejętności praktycznych w toku studiów oraz bardziej innowacyjnych metod pracy.

Bardzo dobra ocena zajęć dydaktycznych przez hospitowanych.

#### b. Wnioski i propozycje zmian, dobre praktyki

Przygotowanie studentów i realizacja praktyki pedagogicznej wskazuje na dobre przygotowanie studentów zgodnie z Regulaminem Praktyk Pedagogicznych. Wszystkie uwagi dotyczące dostrzeżonych nieprawidłowości zostały przekazane zainteresowanym osobom.

Propozycja wprowadzenia do sylabusów rubryki na dodatkowe informacji o trybie zaliczania różnic programowych z wybranych przedmiotów.

Propozycja zapisywania recenzji w formie elektronicznej w celu poprawienia ich czytelności.

Propozycja zwrócenia większej uwagi w treściach sylabusów na opis nabywanych umiejętności praktycznych studentów.

## **2. Ocena narzędzi weryfikacji efektów kształcenia**

### **a. Wyniki oceny**

Przeprowadzono analizę sylabusów modułów z wykorzystaniem karty oceny narzędzi do weryfikacji efektów kształcenia opracowaną przez Uczelnianą Komisję Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Analizowano treść sylabusów przygotowanych dla realizacji przedmiotów w roku akademickim 2013/2014 na kierunku pedagogika (13) oraz pedagogika specjalna (5).

Analiza treści sylabusów wykazała, iż na I jak i II stopniu kształcenia na wszystkich specjalnościach przedstawione są istotne elementy procesu weryfikacji:

- kody metod weryfikacji, zgodne z kodami modułów,
- przedstawione są wymagania merytoryczne stawiane studentom,
- przedstawione są kryteria oceny,
- opisany jest przebieg procesu weryfikacji.

### **b) Zauważone trudności i nieprawidłowości**

W analizowanych sylabusach stwierdzono zamienne stosowanie nazw metod, środków, form organizacyjnych w opisach sposobów weryfikacji.

Zastrzeżenia wzbudza zapis form weryfikacji takich jak aktywność studentów, prezentacje multimedialne.

W 1 pracy stwierdzono nieprawidłowy opis przebiegu weryfikacji.

Brakuje dokładnego zapisu treści, które są przedmiotem sprawdzania.

### **b. Wnioski i propozycje zmian, dobre praktyk**

Przekazywanie uwag dotyczących nieprawidłowości do osób odpowiedzialnych za moduły i sylabusy.

Potrzebne jest ujednolicenie nazw w opisach sposobów weryfikacji efektów kształcenia modułu.

Wprowadzenie seminariów z zakresu dydaktyki szkoły wyższej dla osób rozpoczynających pracę nauczyciela akademickiego, wykazujących chęć doksztalcenia.

Proponuje się coroczną szczegółową analizę treści modułów i sylabusów nowych programów kształcenia oraz tam, gdzie wprowadzono zmiany.

Udostępnienie na platformie Moodle narzędzi wykorzystywanych do weryfikacji efektów kształcenia.

### c) Ocena wyników sesji egzaminacyjnych

#### a. Wyniki sesji

Ogólny efekt sesji egzaminacyjnej przedstawiono w postaci zestawienia ilości osób wpisanych na semestr zimowy i letni z ilością osób w roku akademickim 2013/2014.

Szczegółowe zestawienie ilości studentów, którzy zaliczyli semestr zimowy i letni przedstawiono w tabeli poniżej.

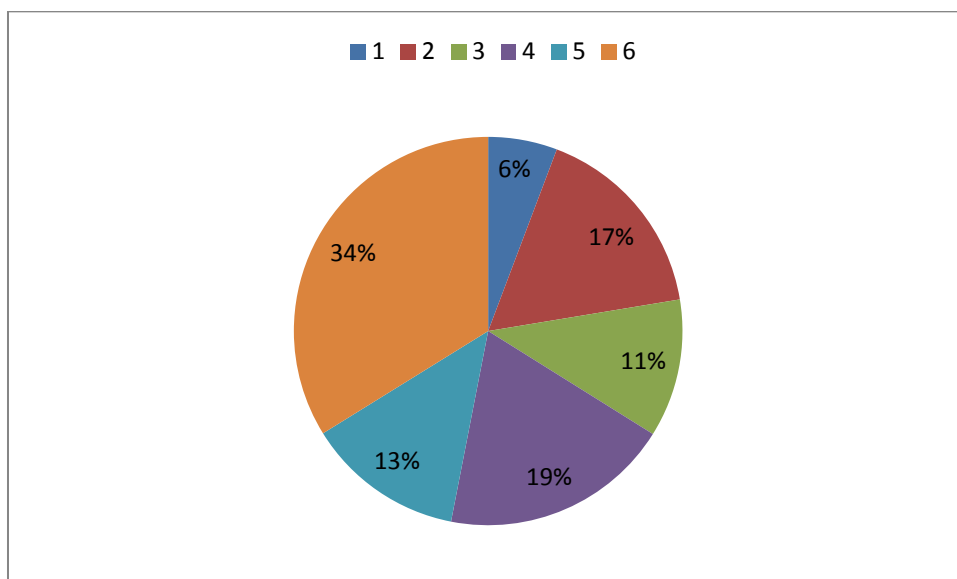
Tabela 1. Zestawienie wyników sesji na kierunku pedagogika specjalna i pedagogika

Kierunek	Tryb studiów	Semestr zimowy		Semestr letni	
		wpisany	skreślony rezygnacja odwołania	wpisany	skreślony rezygnacja odwołania
Pedagogika specjalna	I stopnia stacjonarne	78	20	53	3
Pedagogika	I stopnia stacjonarne	557 (222 I rok)	9 (25 I rok)	533	24 (1 I rok)
	II stopnia stacjonarne	476	14	462	14
	I stopnia niestacjonarne	171	32 29 (I rok)	136	32
	II stopnie niestacjonarne	505	15	505	-

Zebrane dane wskazują, że duża grupa osób (49) ze studiów stacjonarnych i (20) z niestacjonarnych rezygnuje lub zostaje skreślona z listy studentów na pierwszym roku studiów. Taki stan rzeczy wskazuje na konieczność rozpoznania czynników istotnych dla przeciwdziałania niepowodzeniom w uczeniu się oraz zapewnienia większego wsparcia dla studentów I roku. Ważne jest rozpoznanie czynników osobowościowych, społecznych i dydaktycznych utrudniających kontynuowanie studiów.

Wyniki sesji egzaminacyjnej w semestrze zimowym i letnim analizowano na podstawie statystyki ocen z przedmiotów/modułów (opracowanego przez Obsługę Informatyczną Toka Studiów UŚ). W przedstawionych wynikach analizy brano pod uwagę tylko wyniki egzaminów na kierunku pedagogika specjalna i pedagogika.

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku pedagogika I i II stopnia oraz pedagogika specjalna I stopnia odbyły się 164 egzaminy. Ogólny rozkład ocen z egzaminów przedstawiono na wykresie poniżej.



Wykres 1. Zestawienie ocen z egzaminów na kierunku pedagogika i pedagogika specjalna

Z danych zestawionych na wykresie wynika, iż 6% studentów nie zdało egzaminów w pierwszym terminie. Ocenę dostateczną otrzymało 17%, a ocenę dostateczną plus 11%, co wskazuje na niski poziom opanowania wiadomości, umiejętności określonych w standardach edukacyjnych. Na dobrym poziomie (uzyskana ocena dobra) zdało egzaminy 19% studentów. Na wysoki poziom osiągnięć edukacyjnych wskazują oceny dobry plus otrzymanej przez 13% studentów i bardzo dobrej przez 34% studentów.

Ogólne wyniki sesji egzaminacyjnej wskazują na wysoki poziom osiągnięć studentów. Porównanie ocen z egzaminów z przedmiotów ogólnoakademickich na kierunku pedagogika specjalna i pedagogika pokazuje, iż wyższe oceny uzyskują studenci studiów stacjonarnych. Porównanie ocen wskazuje, iż na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych wyższe oceny z są uzyskiwane z egzaminów z przedmiotów specjalnościowych niż ogólnych.

Stwierdzono, iż wyniki egzaminów studentów I roku studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych wskazują na występowanie trudności w uczeniu się, co przejawia się w odej-

ściu ze studiów oraz niskim poziomie osiągnięć edukacyjnych. Oceny z egzaminów specjalistycznych wskazują na dobre opanowanie wiedzy.

Przedstawione wyniki wskazują na potrzebę opracowania programu wspierania studentów, którzy mają trudności w nauce. Istotne znaczenie ma zebranie od nauczycieli akademickich informacji o ich działaniach nazwanych „dobrymi praktykami” i ich upowszechnieniu.

Opracowanie i wdrożenie programu dydaktyki szkoły wyższej dla zainteresowanych nauczycieli akademickich.

Wprowadzenie analizy wymagań egzaminacyjnych z przedmiotów, z których studenci uzyskali niskie oceny.

## **Podsumowanie**

W roku akademickim 2013/2014 zrealizowano zgodnie z harmonogramem prac Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na kierunku pedagogika i pedagogika specjalna następujące działania służące zapewnieniu odpowiedniej jakości kształcenia i uzyskaniu wysokich efektów kształcenia.

Rozpoczęto pracę nad wprowadzeniem do Karty kierunku dla pedagogiki i pedagogiki specjalnej za pośrednictwem systemu USOS kompletu danych o programach kształcenia wszystkich prowadzonych kierunków, aktualnych dla cyklu kształcenia, który rozpoczął się 1 października 2014 roku. Podstawą do ich wprowadzenia jest uchwała nr 126 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim. Realizacja tego zadania umożliwi pozyskiwanie potrzebnych informacji do oceny jakości programów studiów zgodnie z wymaganiami Regulaminu Studiów oraz Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Celem zebrań KZZJK była realizacja zadań bieżących określonych w planie pracy dla zapewnienia jakości kształcenia przez wprowadzanie zmian w modułach, w kwestionariuszach oceny nauczycieli akademickich oraz udzielenie wskazówek do pracy zespołom pomocniczym.

Zorganizowane szkolenie w zakresie przygotowania modułów i sylabusów dla doktorantów i młodych pracowników naukowych przez członków KZZJK wskazało na zakres potrzebnych wiadomości i umiejętności w pracy dydaktycznej w uczelni akademickiej.

Propozycje zmian KZZJK na kierunku pedagogika i pedagogika specjalna dotyczą:

- rozpoczęcia dyskusji nad określeniem i wdrażaniem wzorców postępowania dla rozwiązywania problemów jakości kształcenia. Poszukiwaniem przykładu „dobrych praktyk” w Uniwersytecie Śląskim i w innych uczelniach.
- określenia zadań przez KZZJK służących podnoszeniu jakości kształcenia, przedstawienia ich społeczności akademickiej, wypracowanie w zespołach pomocniczych sposobów ich realizacji w procesie edukacji akademickiej.

Opracowanie

dr hab. Ewa Szadzińska